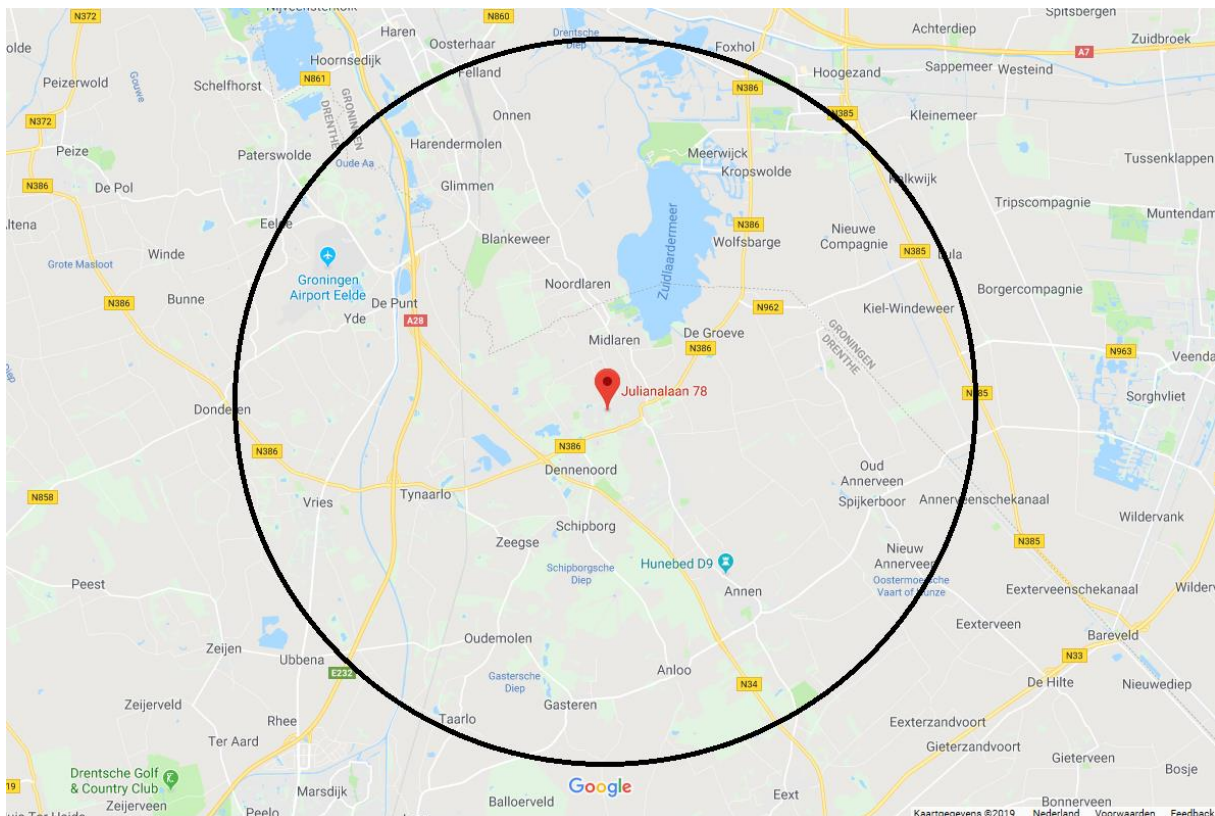

Zuidlaren VO i.o.

Startnotitie

Inleiding

In Zuidlaren is de openbare voortgezet onderwijs school het Harens Lyceum gevestigd. Het betreft de onderbouw van havo en vwo, met ook een brede vmbo waarin alleen in de theoretische leerweg (TL) examens gedaan wordt. De afgelopen jaren is het leerlingenaantal redelijk dramatisch gedaald. De laatste 2 schooljaren betrof het aantal aanmeldingen 25 en 20. Geen basis om deze school nog te handhaven volgens de directie van stichting OOG (tot voor kort O2G2). Het schooljaar 2019/2020 wordt het laatste jaar dat in Zuidlaren lessen worden verzorgd door het Harens Lyceum.

Daarmee verdwijnt het voortgezet onderwijs (VO) uit Zuidlaren. Wat resteert is een beperkt aantal VO scholen in de omgeving op minimaal 12 kilometer afstand. Veel van die scholen hebben een beperkt aanbod. Alleen in de grotere plaatsen zijn VO scholen waar in alle richtingen examens kan worden gedaan. In Gieteren (12km) en Norg (18km) zit onderbouw van het Nassau College, in Hogeveen (13km), Assen (17km) en Groningen (18km) zitten verschillende complete VO scholen. In Haren (12km) zijn wel grotere VO scholen, maar het vmbo onderwijs is alleen op TL niveau op één school. In Eelde (13km) zit het Terra College (alle niveaus vmbo en leerlijn richting hbo). Over het algemeen zijn dit flinke afstanden om te overbruggen voor veel jongere scholieren. En het openbaar vervoer naar Eelde biedt daarvoor geen oplossing vanuit Zuidlaren.

In een straal van circa 10 kilometer rond Zuidlaren liggen veel forensendorpen in 4 verschillende gemeenten (Tynaarlo, Groningen, Midden-Groningen en Aa en Hunze). We noemen: Annen, Anloo, Schipborg, Tynaarlo, Vries, Zeegse, Oudemolen, Donderen, De Groeve, Yde, De Punt, Midlaren, Noordlaren, Glimmen, Onnen, Harendermolen, Zuidlaarderveen, Kiel-windeweer, Kropswolde, Annerveen, Taarlo, In Zuidlaren zijn 7 basisscholen gevestigd, 4 protestants christelijke (waaronder 1 Dalton en 1 gereformeerde) en 3 openbare deel uitmakend van 3 verschillende schoolbesturen (Baasis, CKC en NoorderBasis). In de omliggende dorpen zeker nog 7 andere. Wij schatten in dat in dit gebied circa 30.000 mensen wonen en leven.

Zuidlaren is een dorp met zelf ruim meer dan 11.000 inwoners aan het begin van de Hondsrug (de Hunebedhighway, N34). Bekend van de Zuidlaardermarkt, de paardenmarkt en verschillende andere jaarlijkse evenementen. Het dorp vervult met zeer veel horeca en detailhandel een centrumfunctie in de regio. De faciliteiten, natuur, het Zuidlaardmeer en de hunebedden hebben grote aantrekkingskracht op dagtoeristen en vakantiegangers. Er zijn verschillende vakantieparken, campings en hotels in Zuidlaren en directe omgeving. Een andere sector die groot is in Zuidlaren is de zorg met ook de psychiatrische zorg door Lentis en verschillende ouderenzorg instellingen. Zuidlaren, een parel in Drenthe, je hebt er alles behalve dus voortgezet onderwijs. Ouders vinden dat een plaats met de omvang van Zuidlaren¹ haar eigen voortgezet onderwijs zou moeten hebben. Zij geven ook aan dat het gaan ontbreken hiervan zijn effect zal hebben op de leefbaarheid en het karakter van het dorp.

Tot op heden uiten vooral ouders zich. De gemeenteraad Tynaarlo voelt zich wat ongelukkig, mede omdat dit vertrek impact heeft op bouwplannen in Zuidlaren, maar weet ook niet wat nu te doen. Van omliggende schoolbesturen is nog geen initiatief vernomen om Zuidlaren van voortgezet onderwijs te voorzien. De gedachte dat de leerlingen dan wel hun kant op gaan komen, lijkt gemakkelijker dan ter plekke een school te gaan exploiteren.

¹ Als we hierna "Zuidlaren" noemen, bedoelen we ook haar achterland, de vele dorpen die in een straal van ongeveer 10 kilometer rond Zuidlaren liggen.

De Stichting Volgbaar Onderwijs² heeft de ontwikkelingen in Tynaarlo en Zuidlaren gevolgd. Ze is, met de eerder genoemde ouders, van mening dat een plaats als Zuidlaren voortgezet onderwijs kan hebben en ook eigenlijk nodig heeft. Een school die met beide benen ook in Zuidlaren staat. Daar komt bij dat Tynaarlo zich sterk maakt voor het toepassen van het verdrag voor de rechten van de mens van de Verenigde Naties (VN). Daarmee wordt een inclusieve samenleving wordt nagestreefd, waarin iedereen zo zelfstandig mogelijk en gelijkwaardig mee kan doen aan alles wat belangrijk is in het leven, ook onderwijs. Het VN panel van Tynaarlo, klankbord in deze, schreeuwt het belang van voortgezet onderwijs in Zuidlaren dan ook van de daken. Ook hun visie sluit goed aan bij het beeld dat Volgbaar Onderwijs heeft van onderwijs en de positie van een school in de samenleving.

De stichting Volgbaar Onderwijs heeft besloten te onderzoeken of zij deze voortgezet onderwijs school vorm kan geven of in ieder geval de aanzet kan geven voor het behoud van VO voor Zuidlaren. Welke school wij dan voor ons zien en de weg daar naar toe, staat in onderliggende notitie beschreven.

Kenmerken van de school

Onderwijs en onderwijsontwikkeling centraal

In de hedendaagse onderwijsorganisaties staat vooral de bedrijfsvoering centraal. Financiën en de verantwoording naar de onderwijsinspectie staan voorop. Schaal is belangrijk om ondersteunende diensten efficiënt zelf te kunnen uitvoeren. Met als consequentie dat de afstand tussen bestuur en leerlingen en leerkrachten vaak groot is.

Wij staan een kleinere eenheid voor waarin het onderwijs en de onderwijsontwikkeling centraal staan. Het team en de leerkrachten die het onderwijs verzorgen zijn dus leidend, bedrijfsvoering voorwaarde scheppend en dus ook meer secundair.

Doordat het onderwijs centraal staat, staat juist de leerling centraal en niet het systeem.

Onderwijsbehoeften van leerlingen en ondersteuningsbehoeften van leerkrachten om kinderen tot goede ontwikkeling te brengen zijn dan een uitgangspunt, ook als deze individueel bepaald worden.

Een school midden in de samenleving van Zuidlaren

De kracht van een kleinere school kan vooral worden ontleend aan de verbinding met de plaats van vestiging. Die verbinding mag je in de volle breedte zien. Maar enkele voorbeelden:

- ouders zijn in alles onze partner, zij laten hun kind naar onze school gaan, zij moeten een belangrijke stem hebben in het Zuidlaarder onderwijs
- basisscholen zijn de voorlopers van het voortgezet onderwijs, te samen vormen we het onderwijsaanbod in Zuidlaren, dat mag zich vertalen in een meer dan goede samenwerking
- verenigingen zorgen voor verbinding van inwoners, voor reuring ook. Daar waar de verbinding tussen onderwijs en het verenigingsleven te leggen is, moeten we die samenwerking aangaan.
- de Zuidlaarder economie kent veel bedrijven en instellingen waar uiteindelijk ook de leerlingen deels aan het werk zullen komen. De samenwerking met hen is essentieel. Denk aan stages, maar ook aan gastlessen, excursies en misschien wel onderwijs op locatie.
- Vanuit de gemeente Tynaarlo gaan dagelijks bijna 400 kinderen naar speciale scholen (in andere gemeenten). Een zorgzame school vóór de samenleving doet zijn stinkende best om zo veel mogelijk kinderen thuisnabij onderwijs te bezorgen.

² Stichting Volgbaar Onderwijs is de rechtsvorm van een ouderplatform dat al sinds 2004 actief is in de regio Groningen-Drenthe. Ook in landelijk politieke lobby is het ouderplatform actief al dan niet in verband van het landelijke Netwerk Ouderinitiatieven.

- Het gemeentebestuur, onder kader stellende sturing en toezicht van haar gemeenteraad, bepaalt de ontwikkeling van Tynaarlo, de vormgeving van haar samenleving, dat inwoners hun leven daar optimaal kunnen vormgeven. Wonen, werken, vrije tijd en ook het leren en ontwikkelen van haar inwoners!

Dus een school niet alleen vóór Zuidlaren, maar ook dóór en mét Zuidlaren.

Diversiteit en identiteit

Het onderwijs in de regio kenmerkt zich steeds meer door gelijksoortigheid. Mede als gevolg van het Haagse regelstelsel. Onderscheidend wordt men dan vaak door iets bijzonders toe te voegen. Denk aan een Topsportklas of een Technasium.

Wij zijn voorstander van het onderscheidend zijn door werkelijk bijzonder te zijn naar leerlingen toe. Leerlingen zijn divers en mogen vooral zichzelf zijn. Dat impliceert voor ons een brede toegankelijkheid van de school. Daarnaast een klasomvang die niet boven de 25 leerlingen uitkomt. Goed voor leerlingen en zeker ook goed voor leerkrachten. Deze 2 elementen zijn kenmerkend voor de school die wij voor ogen hebben.

Wat ons aangaat worden alle 3 de onderwijsniveaus geboden, vmbo, havo en vwo. Daarbij wordt (weer) gewerkt met (meerjarige) brugklassen om zo een ieder de tijd te geven zich vooral in die lastige startfase te settelen. Dat betekent ook dat differentiatie – les op verschillende niveaus - in de klas aan de orde van de dag zal zijn.

Hoe te komen tot een nieuwe school

De Stichting Volgbaar Onderwijs wil in Zuidlaren komen tot een nieuwe school voor voortgezet onderwijs. Wij zien drie mogelijke routes om daar te komen.

1. Volgbaar Onderwijs sticht zelfstandig een volledig nieuwe school

In deze route wordt een licentie aangevraagd bij het ministerie van OCW voor het oprichten van een nieuwe school. De aanvraag moet vóór 1 november worden ingediend. Onderbouw mede door verwachte aantal kinderen gebaseerd op CBS cijfers (verkrijgbaar via DUO). Daarnaast wordt support van ouders gevraagd (gaan zij hun kind op deze school plaatsen). Afstemming met omliggende scholengemeenschappen moet hebben plaatsgevonden. De gemeente Tynaarlo moet akkoord zijn en bereid zijn in de huisvesting te voorzien.

Hoogst waarschijnlijk kan zo'n nieuwe school op zijn vroegst open gaan in het schooljaar 2021/2022. Volgbaar Onderwijs gaat in deze route uit van een volwaardige brede school waar uiteindelijk op alle 3 de soorten (vmbo, havo, vwo) en op alle niveaus en in alle profielen examen kan worden gedaan. En ook vragen van kinderen die (zeer) moeilijk leren, een speciale weg door het onderwijs nodig hebben en misschien wel geen volledig diploma kunnen halen, gaan we niet uit de weg.

2. Aansluiting zoeken bij een bestaande scholengemeenschap

Deze route biedt de mogelijkheid om een onderbouw school te vormen. Dat verhoogt de slagingskans op realisatie / behoud van voortgezet onderwijs in Zuidlaren. In een dergelijke constructie kan mogelijk al in 2020/2021 gestart worden, ze biedt dus in zekere zin continuïteit. Daarvoor is een onderwijspartner noodzakelijk die zich hieraan wil verbinden. Dat kan één van de scholen zijn die ook al in de omgeving van Zuidlaren vertegenwoordigd is. Denk aan het Terra, het Dr.

Nassau, het Maartens, het Aletta Jacobs of wellicht toch het Harens Lyceum. Voor hen kan die nieuwe start interessant zijn ten opzichte van een volledig zelfstandige door Volgbaar Onderwijs op te richten school. Dit scenario heeft ook het voordeel dat voor oudere kinderen er sowieso nu al aanbod en mogelijkheden voor eindonderwijs in de wijdere omgeving is dat vandaag de dag niet in Zuidlaren beschikbaar is.

Een variant is dat een partner gezocht wordt in het landelijke scholennetwerk van Volgbaar Onderwijs. De verbinding kan dan liggen in een vergelijkbare gedachte over goed onderwijs (in plattelandsgebieden). Een directe koppeling binnen de school in het doorstromen van onderbouw naar bovenbouw in die scholengemeenschap is er dan echter niet direct.

3. Voortgezet onderwijs op de basisschool

Een nog jonge ontwikkeling in onderwijsland is het verlengen van de basisschool met een aantal jaren voortgezet onderwijs. Bekend is de vorm tot de leeftijd van 14 jaar.

Ook deze ontwikkeling zou passend kunnen zijn in Zuidlaren. Daarvoor zal dus het basisonderwijs in Zuidlaren bereid moeten worden gevonden om dit vorm te gaan geven. De middenschool van weleer, maar dan sterk verbonden met het basisonderwijs. Dit biedt ruimte aan de diversiteit in ontwikkeling van jonge kinderen, de tijd ook om zich zelf te ontdekken en voor te bereiden om meer zelfstandige ontwikkeling. Het is ook niet voor niets dat in de toekomstige VO school in Zuidlaren "leren leren" een vak zal zijn.

Dit is geen eenvoudig traject gezien meerdere schoolbesturen het basisonderwijs verzorgen in Zuidlaren. Er zijn nog wel wat vragen te beantwoorden in deze variant. Dus qua ontwikkeltijd vergt dit tijd. Maar het biedt wel ruimte aan uiteenlopende ontwikkelingsgang van kinderen in deze leeftijdscategorie.

Overigens is een vorm van dit scenario ook denkbaar in combinatie met de onderbouwscenario uit de vorige paragraaf, een vorm van junioronderbouw. De kern blijft nauwe samenwerking met het basisonderwijs in Zuidlaren en omgeving.

Vervolgaanpak

Het primaire doel is om voortgezet onderwijs in Zuidlaren vorm te geven. Alle varianten leiden daartoe. De eerste 2 varianten om te komen tot een nieuwe school zijn het meest passend bij de intenties van de stichting Volgbaar Onderwijs. Daarbij wordt ingeschat dat de 2^e variant het meest kansrijk is. Met name met een partner afkomstig uit het landelijke scholennetwerk van Volgbaar Onderwijs. Met beide varianten wordt een start gemaakt, mede om de kans mee te nemen om vóór 1 november de aanvraag bij het ministerie van OCW te doen. Variant 3 zien we vooral als een mogelijkheid in de doorontwikkeling, iets voor de langere termijn.

Deze startnotitie / dit plan van aanpak zal worden aangeboden aan de gemeente Tynaarlo, een cruciale partner in dit geheel. Het vormt verder het vertrekpunt voor de te voeren gesprekken met diverse stakeholders.

30 augustus 2019

Henk Santing
Stichting Volgbaar Onderwijs

contactgegevens:

06-40053951
secretariaat@volgbaaronderwijs.nl

Bijlage: onderzoek haalbaarheid voortzetten VO Zuidaren, stappen juli t/m oktober 2019

1 november 2019 is een belangrijke datum om eerst op te focussen omdat dan voor een nieuwe school de aanvraag bij het ministerie van OCW binnen moet zijn. Dus een relevante datum om op te koersen bij het bepalen van de haalbaarheid van het initiatief.

Er zijn voor de initiatiefnemers verschillende scenario's om voortgezet onderwijs te behouden in Zuidlaren. Die moeten onderzocht, uitgewerkt en voorbereid. Het meest kansrijk is scenario 2, waarin ook de kans op een zekere continuïteit het grootst is.

Onderstaande activiteiten worden ondernomen. Het ouderplatform investeert daar 100-150 werkuren in. Los de energie van scholen, ouders van leerlingen en gemeente Tynaarlo.

Op 1 november maken we de balans op en kijken we met betrokkenen of en hoe verder.

	Omschrijving activiteit	In de tijd
1	Draagvlak bij gemeentebestuur en gemeenteraad creëren	start in juli
2	Met behulp van netwerkcontacten en adviseurs initiatief vormgeven	juli en augustus
3	Initiatief op papier zetten (werkdocument)	augustus
4	Belangengroep VO Zuidlaren en VN panel betrekken in initiatief	augustus
5	Oriënteren op mogelijke partnerschool (scenario 2)	september
6	Berichtgeving over initiatief en ontwikkelingen via media, basisscholen en ouderkanalen	vanaf september
7	Vervolggesprek gemeentebestuur Tynaarlo - wederzijds inzicht versterken, wensen gemeente, wensen Volgbaar Onderwijs	september
8	Met ouders van (aspirant) leerlingen spreken over onderwijsconcept voor school van de toekomst	september en oktober
9	Draagvlak voor medewerking bij basisonderwijs in Zuidlaren en omgeving creëren en scenario 3 zo mogelijk bespreken	september en oktober
10	Businesscase voor de school uitwerken al dan niet met een partnerschool	oktober
11	Kennismaking Zuidlaarder samenleving en gemeentebestuur met eventuele partnerschool (scenario 2)	oktober
12	Aanvraag nieuwe school voorbereiden (scenario 1) of voorwaarden doorstart 2020/21 (scenario 2) regelen	oktober
13	Aanvraag bij OCW doen (scenario 1)	vóór 1 november
14	Beslismoment	begin november

[Buurtbrink.nl](https://www.buurtbrink.nl) beoogt inwoners in Tynaarlo te verbinden. Belangstellenden kunnen ontwikkelingen volgen op dit community platform (categorie "onderwijs" onder menu "gids"). Hier publiceren we relevante ontwikkelingen. Deelnemers aan buurtbrink.nl krijgen berichten automatisch toegestuurd.

Bijlage: Lijst met mogelijke gesprekspartners

Gemeente Tynaarlo (wethouder, ambtenaren, gemeenteraad)

Oudergroep Tynaarlo (Harens Lyceum)

Schoolbesturen PO in Zuidlaren (Baasis, CKC en Noorderbasis)

VN Panel Tynaarlo

OOG (voorheen O2G2) (Bestuur OOG en Harens Lyceum)

Schoolbesturen VO in de directe omgeving

Schoolbesturen uit het netwerk Volgbaar Onderwijs

Overige partners en adviseurs uit het netwerk van stichting Volgbaar Onderwijs

Samenwerkingsverband VO Noord en Midden Drenthe